

Beszámoló a Szekszárd Megyei Jogú Város Humánszolgáltató Központ működésének 2017. évi tapasztalatairól

A Szekszárdi Humánszolgáltató Központ integrált intézményként működik, fenntartója a Szekszárd és Környéke Alapellátási- és Szakosított Ellátási Társulás (továbbiakban Társulás). Feladata a szociális-, és gyermekjóléti alapellátás személyes szolgáltatások körének működtetése, és a kötelező átmeneti elhelyezés feladatainak ellátása Szekszárd város, és a társult települések, illetve a Szekszárdi járás közigazgatási területén. A Társulás irányító szerve a Társulási Tanács. Az intézményi beszámolót, mely azonos a jelen beszámolóval a társulás SZMSZ-ének megfelelően az elnök előterjesztésében a Társulási Tanács fogadja el. Intézményünk minden társult település önkormányzati testülete előtt az adott településre vonatkozó beszámolót ismertette és elfogadta.

Az intézmény a következő önálló szakmai egységekből áll:

- Családsegítő és Gyermekjóléti Központ,
 - Család- és Gyermekjóléti Szolgálat,
- Pszichiátriai Betegek Közösségi Ellátó Szolgálat,
- Családok Átmeneti Otthona,
- Hajléktalansegítő Szolgálat (nappali melegedő és népkonyha, utcai gondozó szolgálat, hajléktalanok átmeneti szállása és éjjeli menedékhelye).

A részintézmények tevékenységét az intézmény igazgatója koordinálja, vezető testülete a részegységek szakmai vezetői és az igazgató, valamint a tanácskozási joggal rendelkező Közalkalmazotti Tanács mindenkori elnöke által alkotott vezetői team. Az intézmény önálló jogi személy, részben önálló gazdálkodó, gazdálkodással kapcsolatos feladatait Szekszárd Megyei Jogú Város Gazdasági Igazgatósága látja el.

Az intézményi társulás 2017. évben is 7 település területén nyújtott szociális- és gyermekjóléti szolgáltatásokat. A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás Szekszárd, Szálka, Decs, Ócsény, Pörböly, Várdomb, Szedres településeken működött a társulás keretein belül.

Az utcai szociális munka szolgáltatás Szekszárdot, Szálkát, Decset, Ócsényt, Harcot, Zombát, Felsőnánát, Kétyet, Murgát és Bátaszéket fedte le.

A gyermekjóléti alapellátáshoz kapcsolódóan az átmeneti gondozást a Humánszolgáltató Központ Családok Átmeneti Otthona, a szociális alapellátásokhoz kapcsolódóan a pszichiátriai betegek ellátása terén a Közösségi Pszichiátriai Szolgálat lát el feladatokat.

Az utcai szociális munka szolgáltatással kapcsolatos tevékenységet a Hajléktalansegítő Szolgálat végezte.

A 2016. január 1-e után hatályba lépett strukturális átalakítást követően a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást egy szakmai egység biztosítja, konkrétan a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat. A Családsegítő és Gyermekjóléti Központ pedig Szekszárd járás településein biztosítja a gyermekvédelmi gondoskodás hatósági intézkedéseivel kapcsolódó szociális segítő tevékenység koordinálását, illetve végzését, valamint a jogszabályban meghatározott speciális szolgáltatásokat (kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, kórházi szociális munka, pszichológiai tanácsadás, jogi tanácsadás, fejlesztő pedagógiai

szolgáltatás, mediáció, iskolai szociális munka) és szakmai, módszertani segítséget (esetmegbeszélés, szupervízió, konzultáció, továbbképzés) nyújt a járás területén működő család- és gyermekjóléti szolgálatok szakemberei számára.

A szolgáltatások működésének, fenntartásának költségeit Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának költségvetési rendelete tartalmazza. A működés alapjául szolgáló normatívák egy részét Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata közvetlenül hívja le, a kiegészítő normatívákat pedig a Társulás igényli és bocsátja a szolgáltató szervezet rendelkezésére. A Családsegítő és Gyermekjóléti Központ fenntartása, működtetése és az ahhoz kapcsolódó egyéb fenntartási költségek kizárólag Szekszárd várost terhelik, mint járásközpont települést.

A társult települések hozzájárulás nélkül vették igénybe a Családok Átmeneti Otthona, a Hajléktalansegítő Szolgálat, a Közösségi Pszichiátriai Szolgálat szolgáltatásait, melynek finansziális alapját Szekszárd Megyei Jogú Város saját forrásaiból kiegészített állami normatív támogatások adják.

Személyi- és tárgyi feltételek

Az intézmény 49 főnyi főállású munkatársi állománnyal dolgozott, ebből 1 fő 30 órában, a többiek pedig heti 40 órában látják el feladatukat. A társult településeken a család- és gyermekjóléti szolgáltatás tekintetében 4 fő családsegítő dolgozott. 2016-os évtől Ócsény mellett Pörböly és Várdomb településeken látjuk el a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást. 2017. szeptember 1. naptól 2 fő óvodai, iskolai szociális segítő foglalkoztatásával egy pályázat segítségével a Szekszárd járás területén 10 együttműködő köznevelési intézményben megkezdtük az óvodai, iskolai szociális munka szolgáltatás biztosítását (Ezen szolgáltatás 2018. szeptember 1. naptól kötelező feladat lesz.). A tavalyi évben rendelkezésre álló munkatársi létszám elégséges volt a feladatok ellátásához. Megbízási jogviszonyban állt rendelkezésre jogszabályok által előírt tanácsadási feladatok ellátására 1 fő jogász, 1 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő szakmai tanácsadó szupervízor, 1 fő orvos konzultáns, valamint 1 fő pszichológus (mivel nem tudtunk/tudunk főállásban pszichológust foglalkoztatni.).

A teljes munkatársi körből kettő szociális asszisztens nem felelt meg a szakképzettségi előírásoknak, akik a következő évben szerzik meg a foglalkoztatáshoz szükséges szakképzettséget.

2017 évben a Családok Átmeneti Otthona szolgáltatás épülete egy 14 milliós teljes felújítást és kisebb átalakítást kapott egy sikeres pályázat, valamint a város által biztosított önerő segítségével (50-50%). A férőhelyek száma továbbra is maradt a 20 fő, de az elhelyezés és a szakmai munkához kapcsolódóan egy minőségi változás állt be a felújítást követően.

A folyamatos szolgáltatás bővüléssel intézményünk központi telephelyén – Szekszárd Vörösmarty utca 5. – a munkatársak rendelkezésére álló irodák, helyiségek igen szűkösek, mondhatni zsúfoltak. A 2018-as évtől belépő új kötelező szolgáltatások újabb munkaerő (4-6-9 fő) beállítását teszik szükségessé, ami mindenképpen valamiféle átgondolást, átszervezést igényel, mert nincs több irodának alkalmas helyiség az épületben, a meglévő irodák pedig így is zsúfoltak (8-9 fő egy-egy irodában).

A különböző prevenciós és szakmai rendezvényeink lebonyolításához továbbra is a Babits Mihály Művelődési Központtal kialakított kiváló és kölcsönös kapcsolatunk alapján a Piac Placc-ot vagy a Művelődési Központ valamelyik termékét tudjuk igénybe venni.

Egyebekben az anyagi források által lehetővé tett alapok álltak rendelkezésre. Így minden társult településen biztosított volt a szükséges iroda, a zárható iratszekrény, a minimális számítógépes háttér.

A Humánszolgáltató Központ 2017. évi tevékenységét az itt következő rövid összefoglalóval, a lényegi elemek kiemelésével érzékeltetjük. A részletes adatokat a mellékletként csatolt, az egyes szakmai egységekre vonatkozó beszámolók, statisztikai táblázatok tartalmazzák. Intézményünk egész évben törekedett arra, hogy folyamatosan megjelenjen a város és a társult települések mindennapjaiban. Szolgáltatásainkat úgy szerveztük, hogy az a települések lakosai számára elérhető legyen, hogy azokról mindenki értesüljön. Nagy hangsúlyt fektettünk a különböző szabadidős és prevenciós programok szervezésére, lebonyolítására (pl. Epsilon Friday, Falunapok (minden településen), Csere-bere Nap, Adomány Nap, Családi Nap, Nyári napközi, kézműves foglalkozások, Vetítő-klub).

A Humánszolgáltató Központ működését 2017. évben a Magyar Államkincstár, a Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve ellenőrizte, kimondottan a Hajléktalansegítő Szolgálat vonatkozásában. Az ellenőrzések során hiányosságot, problémát nem állapítottak meg.

A működéssel kapcsolatos főbb megállapítások a következők:

Az anyagi nehézségek miatt segítséget kérő ügyfeleink mutatója maradt (21 %) a tavalyi adathoz hasonló, ugyanakkor e csoporton belül a mélyszegénységben élő ügyfelek aránya még mindig nagyon magas. Ez megmutatkozik a gazdaságilag inaktív ügyfelek túlreprezentáltságában, és a „sokproblémás családok” jelentős számában.

Az ügyfelek rendelkezésére álló támogatási lehetőségek az esetek nagy részében elégtelenek, bár mind az Önkormányzat, mind a Humánszolgáltató Központ intézményei jelentős erőfeszítéseket tettek a nehézségek enyhítésére (ruha, élelmiszer, bútor adományok növelése, családsegítés intenzívebbé tétele, csoportokkal végzett szociális munka fejlesztése, pszichiátriai ellátás minőségének javítása, társintézményekkel való együttműködés fejlesztése stb.).

A gyermekjóléti alapellátás működési tapasztalatai igazolják azt a több éves tendenciát, hogy a gyermekeket veszélyeztető legfontosabb tényezők elsősorban nem az anyagi nehézségekre vezethetők vissza, hanem környezeti, életviteli jellegűek (61%).

A Közösségi Pszichiátriai Ellátás ügyfélkörében a legfontosabb változás, melyet sikerként könyvelhetünk el, hogy régi ügyfeleink jelentős része munkába tudott állni a megváltozott munkaképességűeknek fenntartott munkahelyeken, illetve állapotuk kezelésében szorosan együttműködünk a Tolna Megyei Balassa János Kórház Pszichiátriai Osztályával.

A hajléktalanok ellátása tekintetében folytatódik az egyre romló tendencia, mely már a korábbi években is érzékelhető volt. A kezeletlen pszichés betegségek számának növekedése, és az agresszív esetek gyakoribbá válása tapasztalható, melyeknek kezelésére intézményünk nem alkalmas, nem feladata ezen súlyos problémák megoldása. A 2017-es évre vonatkozóan további nehézséget okozott a nagyon kemény, hideg tél. Ehhez kapcsolódóan bevezetésre

került a „Vörös kód”, amit az időre tekintettel az EMMI ad ki országosan. A hideg időre tekintettel éjszakára megnyitottuk a nappali melegedőt és matracok segítségével biztosítottuk az ottalvást. A 2017-es évben is előfordult, hogy a Házirend nem betartása miatt 10 fő esetében kellett hosszabb-rövidebb időre kitiltást eszközölnünk, 1 fő fellebbezést nyújtott be a fenntartóhoz, majd a Közigazgatási Bírósághoz is. A 2017-es év tapasztalatai azt mutatják, hogy minden a városban és a társulásban élő hajléktalan ellátásban részesült és a téli időszakban is biztosítva volt a fagy, hideg elleni védelmük, ellátásuk.

Ellátási specialitások

- 1. A család- és gyermekjóléti szolgáltatási kör közel 4000 főnyi forgalmat bonyolított le.** A Szolgálat 2017. évben 479 családdal és 476 gyermekkel került kapcsolatba a szociális segítő tevékenység kapcsán. A Szolgálat tevékenysége során kezelt problémák tekintetében a nevelési probléma, a szülők és a család életvitele, valamint a családi konfliktus volt a meghatározó. (Izd. mellékletben)
- 2. Közösségi Pszichiátriai ellátás:** 2017. évben Intézményünk már állami normatíva forrásból biztosítja ezt az ellátást Szekszárd város és a társulás négy településének területén. A szakmailag önálló csoport 3 fővel látja el ezt a feladatot. A 2017-es évben 50 főt gondozott a szolgáltatás. Az év során 2040 alkalommal vettük fel a kapcsolatot ellátottjainkkal. Készenléti telefonszolgálatot működtetünk, mely javítja elérhetőségünket. Nagy jelentősége van munkánkban a pszichiátriai betegek elszigetelődését megakadályozva, csökkentve a csoport foglalkozásoknak, a kirándulásoknak, szervezett szabadidős programoknak (Izd. mellékletben).
- 3. Család- és gyermekjóléti központ:** A **Családsegítő és Gyermekjóléti Központ** 2016. január 1. nappal működik és a Szekszárd járás 17 településén biztosítja a jogszabályban meghatározott speciális szolgáltatásokat, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítő munkatársaival szoros együttműködésben a gyermekvédelmi hatósági intézkedésekhez kapcsolódó szociális segítő munkát, tevékenységet.
Az elmúlt évben a Központ ügyfélforgalma 2373 volt, a pszichológiai tanácsadás forgalma 233, a jogi tanácsadás forgalma 78, a fejlesztő pedagógus forgalma pedig 390 volt. Az intézmény által nyújtott speciális szolgáltatások körén belül a prevenció szempontjából legfontosabb az óvodai, **iskolai szociális munka**, amely szolgáltatást egy pályázati lehetőség kapcsán 2017. szeptember 1. naptól 2 fő óvodai, iskolai szociális munkás foglalkoztatásával 10 együttműködő intézményben biztosítunk.
A védelembe vett gyermekek száma 113 fő, a nevelésbe vett gyermekek száma pedig 100 fő. 2017-es évben a kiemelések száma 17 gyermeket érintett, ami adódik abból, hogy a Központ a Szekszárdi járás 17 településén biztosítja, illetve végzi a szolgáltatást.
A gyermekeket ért veszélyeztetettség fő okai az eddigi trendeknek megfelelően alakultak, az első helyen környezeti eredetű okok állnak (család, kortárscsoport), a gyermek magatartásából eredő veszélyeztetettségi okok állnak a második helyen, konkrétan az iskolakerülés, a nagyszámú (50 vagy annál magasabb) igazolatlan iskolai hiányzások miatt indult hatósági eljárások. Ez is jelzi, hogy az iskolai szociális munka és az intenzív családmegtartó szolgáltatások fejlesztése elengedhetetlenül szükséges lenne a javuláshoz. Az észlelő- és jelzőrendszer négy szintű átalakításának megfelelően szervezzük és koordináljuk az észlelő- és jelzőrendszer tevékenységét. (Izd. mellékletben)

4. **A Családok Átmeneti Otthona (CSÁO)**, mint a gyermekek átmeneti gondozását biztosító szolgáltatás 20 férőhellyel áll rendelkezésre az intézményi társulásban résztvevő települések számára. A CSÁO gazdaságos működésének biztosítása érdekében üres férőhely esetén az ország egész területéről fogad rászorulókat. Az intézmény éves kihasználtsági mutatója 72,8%. A szolgáltatás térítési díjas, a térítési díj alapját a rászoruló családok anyagi helyzete adja, megfizetése a családok számára egyre nagyobb nehézségbe ütközik. A szülők egyre jelentősebb része nem rendelkezik munkaviszonnyal, és a munkahely megszerzésére való törekvés is hiányzik, az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszűntetésében a szülők többsége nem vállal aktív szerepet. Az intézmény elhelyezésére szolgáló épület műszaki állapota és a berendezési tárgyak minősége, a rendkívül nagy igénybevétel következtében jelentősen romlott, így a 2017-es évben egy 14 milliós beruházással teljeskörű felújításra került sor. Tekintve, hogy gyermekjóléti intézményről van szó, az otthonban elhelyezett gyermekek fejlesztését, a szülőkkel együtt végzett csoportfoglalkozásokat, drámapedagógiai eszközök alkalmazását igyekszünk munkánk középpontjába állítani. (Izd. mellékletben)

5. **A Hajléktalansegítő Szolgálat** keretén belül 2017-ben intézményünk 115 hajléktalan személyt látott el, amiből 20 ügyfelünk volt nő. A női hajléktalanok elhelyezése a szálló újjáépítése során jelentősen javult.

Egyre nagyobb számban fordulnak szolgálatunkhoz tartósan rossz egészségi állapotú hajléktalan emberek. A romló tendenciákat jelzi az egyre gyakoribbá váló pszichiátriai kórképek megjelenése, valamint a pszichés állapottól nem független, növekvő agresszió jelenléte. 2017-ben is voltak kollégáinkat érintő atrocitások, több feljelentést tettünk, bár kollégáink védelme jogi úton nem kielégítően megoldott.

Az utcai szociális munka szolgáltatási tevékenység alapját személygépkocsival nyújtott krízis-ügyelet képezi. A téli időszakban (november 1-től április 30-ig) bejelentésre, hívásra az utcán tartózkodó hajléktalan személyeket ellátjuk. 2017-ben 108 hajléktalan személyt láttunk el az utcán.

Hajléktalanok Átmeneti Szállása és Éjjeli Menedékhelye

A 20 engedélyezett éjjeli menedékhely férőhelyen átlagban 19 fő fordult meg, az átmeneti szálló 6 fős részlegében átlagban 3 fő elhelyezése történt 2017. évben.

Népkonyha: az ellátottak száma 86 fő.

Nappali melegedő: Az engedélyezett férőhelyszám: 50 fő. Az ellátottak száma 115 fő, amelyből 20 fő nő.

A jövőre vonatkozó tervek, célok meghatározása

- 2018-as évben is szervezzük és működtetjük a prevenciós programjainkat, s igyekszünk minél nagyobb hangsúlyt fektetni e feladatokra, minél hangsúlyosabban megjeleníteni a város és a társult települések mindennapjaiban, programokon.
- Fenntartjuk és szorosabbra kívánjuk fűzni a kialakított munkakapcsolatokat az észlelő- és jelzőrendszeri tagokkal.
- Szakmaközi megbeszéléseket, esetmegbeszéléseket, esetkonferenciákat folyamatosan megtartjuk, ezzel is segítve a szakmai együttműködést, a munka hatékonyságát, valamint az egyes esetekhez kapcsolódó veszélyeztetettség megszüntetését, megelőzését.

- Működtetjük továbbra is a jogszabályokban előírt speciális szolgáltatásainkat, ellátási formákat, amelyeket a Szekszárdi járás településeinek szükségletéhez igazítunk. Ehhez folyamatos együttműködést alakítunk ki a településen dolgozó családsegítőkkal, a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, a családok/gyermek életét segítő szakemberekkel, intézményekkel, szolgáltatásokkal.
- Lehetőségeinkhez mérten továbbra is részt kívánunk vállalni az országos szakmai közéletben.
- 2018. szeptember 1. naptól elindítjuk a Szekszárdi járás területén/településein működő köznevelési, közoktatási intézményekben az óvodai, iskolai szociális segítő szolgáltatást.
- Továbbra is igyekszünk minden pályázati lehetőséget kihasználni, hogy szolgáltatásainkat minél hatékonyabban és minél szélesebb körben tudjuk biztosítani.

Szekszárd, 2018. március 31.

Tisztelettel

Tolácziné Varga Zsuzsanna
 Tolácziné Varga Zsuzsanna
 HSZK igazgató

Mellékletek:

1. számú melléklet . Beszámoló a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 2017. évben végzett szakmai tevékenységéről
2. számú melléklet: Beszámoló a Közösségi Pszichiátriai Ellátás 2017. évben végzett szakmai tevékenységéről
3. számú melléklet: Beszámoló a HSZK Családsegítő és Gyermekjóléti Központ 2017. évben végzett szakmai tevékenységéről
4. számú melléklet: Beszámoló a Családok Átmeneti Otthona 2017. évi működéséről
5. számú melléklet: Beszámoló a Hajléktalansegítő Szolgálat 2017. évi szakmai tevékenységéről